

BIJEENKOMST WONEN
WELKOM!

Platform
Pouwer

hannn.eu

Mogelijk gemaakt door steun van

STICHTING
De Friesland
STEUNT INNOVATIES IN DE ZORG

MARIAN JAGER

Voorzitter Samenwerkende Friese Ouderenbonden

**SAMENWERKENDE FRIESE
OUDERENBONDEN (SFO)
ANBO / PCOB - CNV - FNV -
KBO - OSiF**

- Met Stichting De Friesland - Platform Pouwer - HANNN
- **www.sfobonden.nl**

Missie

Missie

- a. De SFO heeft als doelstelling de belangen van de ouders in de Provincie Friesland in de ruimste zin van het woord te behartigen.
- b. Dit te doen zonder onderscheid ten maken naar geslacht, huidskleur of politieke en geloofsovertuiging.
- c. De SFO wil de stem van de groeiende groep Friese ouders laten horen in politiek en samenleving.

Doel

Doel

- a. De SFO heeft als doelstelling de belangen van de ouderen te behartigen op het gebied van integraal ouderenbeleid.
- b. Op het gebied van de Zorg.
- c. Op het gebied van Wonen en Welzijn.
- d. En op gebied van Openbaar vervoer.

Jaarplan 2025

Uitvoering

- a. Bijeenkomst Dementie Provinciaal (Voorjaar)
- b. Bijeenkomst Wonen Provinciaal (Najaar)
- c. Regionale bijeenkomsten verspreid over het jaar

JILDOU DE JONG

Programmamanager WOZO

Hoe woonden ouderen vroeger? – tot jaren 60

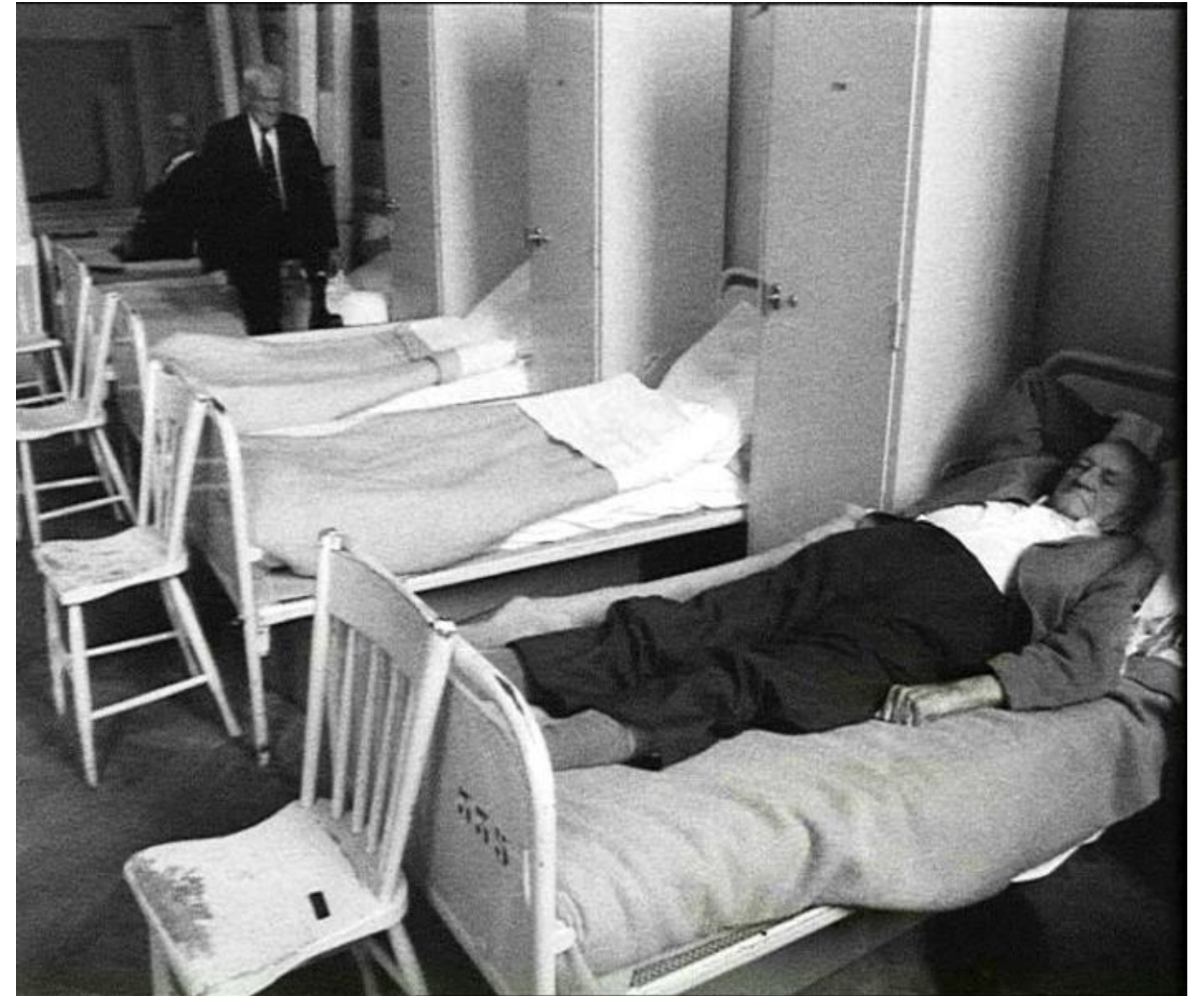
‘Particuliere’ woonvormen van die tijd – Hofjes en gasthuizen

‘Particuliere’ woonvormen van die tijd – Hofjes en gasthuizen

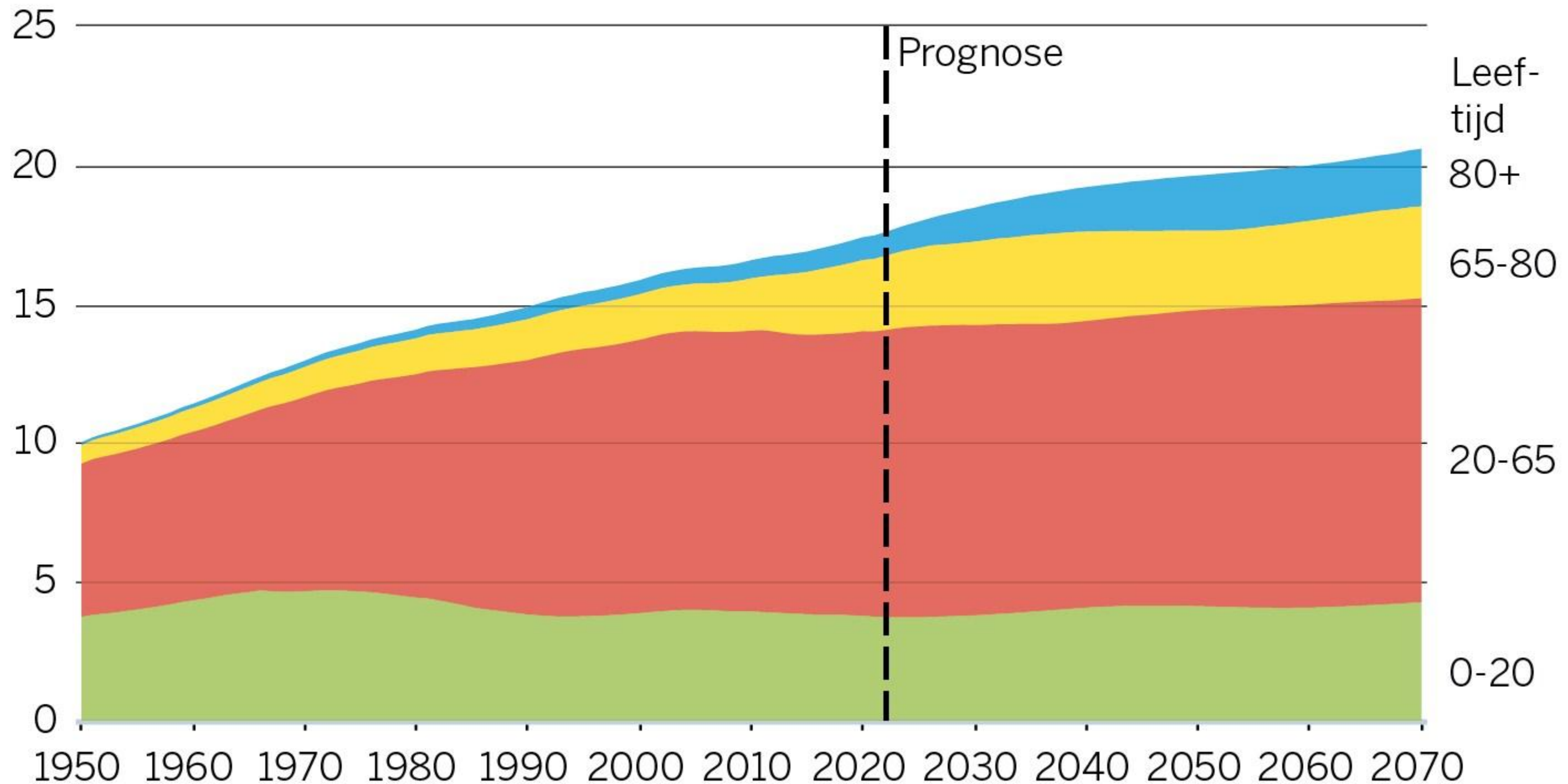

Jaren '60 - Bejaardenhuisen

STIJGING AANTAL OUDEREN

Bevolkingsomvang x 1 miljoen

Groei bejaardenhuizen en moderniseringsslag

Link naar YouTube video:

<https://youtu.be/HFuLgYAVy1g?si=UxuYHtuNy15FyvLI>

Woonvormen voor wonen met zorg - 1970 - 1990

AANLEUNWONINGEN (THUIS)

Zelfstandig wonen, met gebruik voorzieningen in het verzorgingshuis
Ook andere vormen van thuis wonen met zorg (wijkverpleging) in opkomst

VERZORGINGSHUIS

VERPLEEGHUIS

Ouderen meer zorgbehoefstig voordat zij in
verzorgingshuis komen wonen.

Woonvormen voor wonen met zorg – 1990 - 2000

AANLEUNWONINGEN (THUIS)

VERZORGINGSHUIS

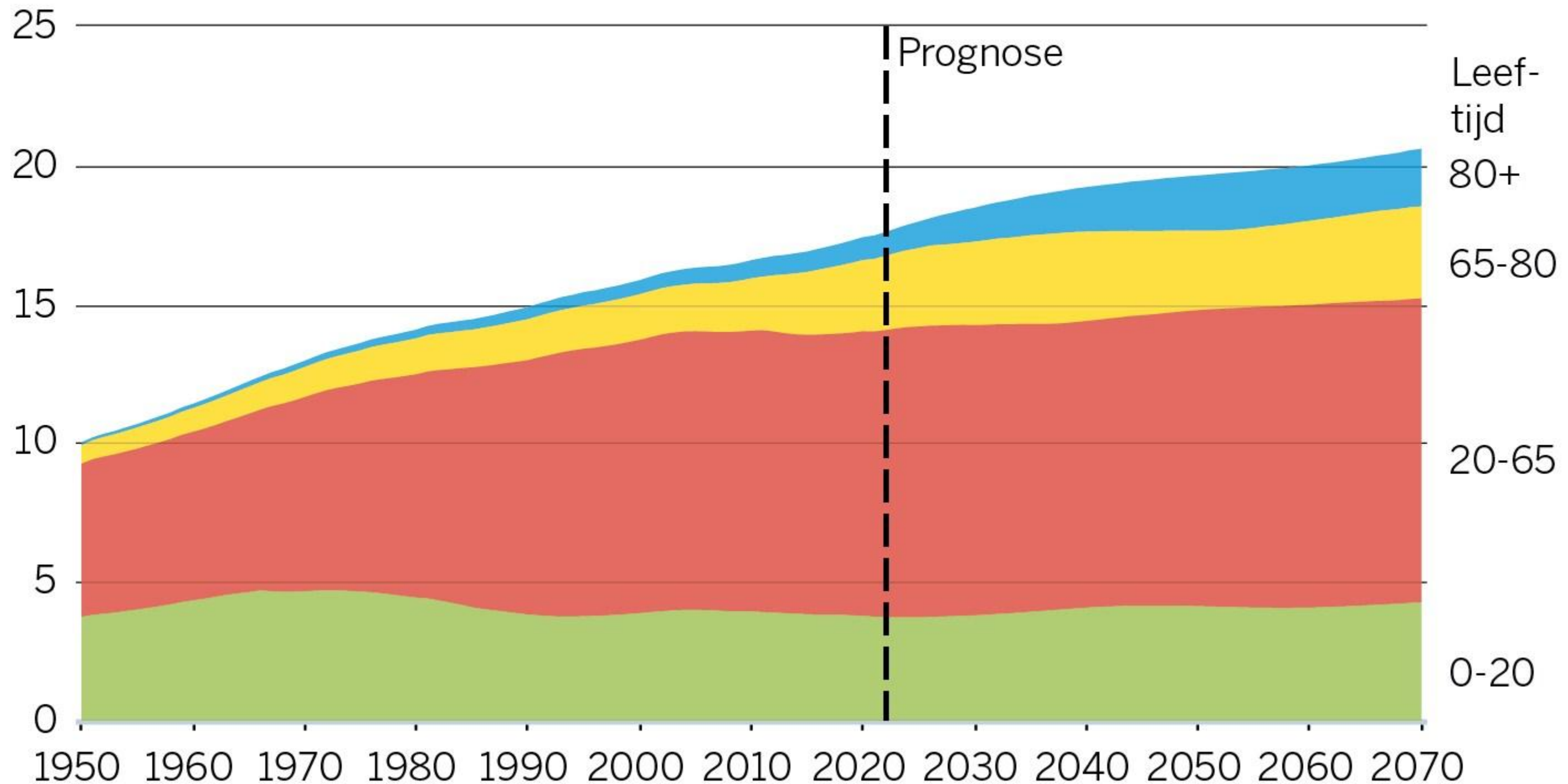
VERPLEEGHUIS

EXTRAMURAAL (THUIS) MET THUISZORG

INTRAMURAAL (AWBZ)

STIJGING AANTAL OUDEREN

Bevolkingsomvang x 1 miljoen

Woonvormen voor wonen met zorg – 2013

AANLEUNWONINGEN (THUIS)

EXTRAMURAAL (THUIS) MET THUISZORG

VERPLEEGHUIS

INTRAMURAAL (AWBZ)

Woonvormen voor wonen met zorg – 2015

AANLEUNWONINGEN (THUIS)

EXTRAMURAAL (THUIS) MET THUISZORG = ZVW

Behoefte?

VERPLEEGHUIS

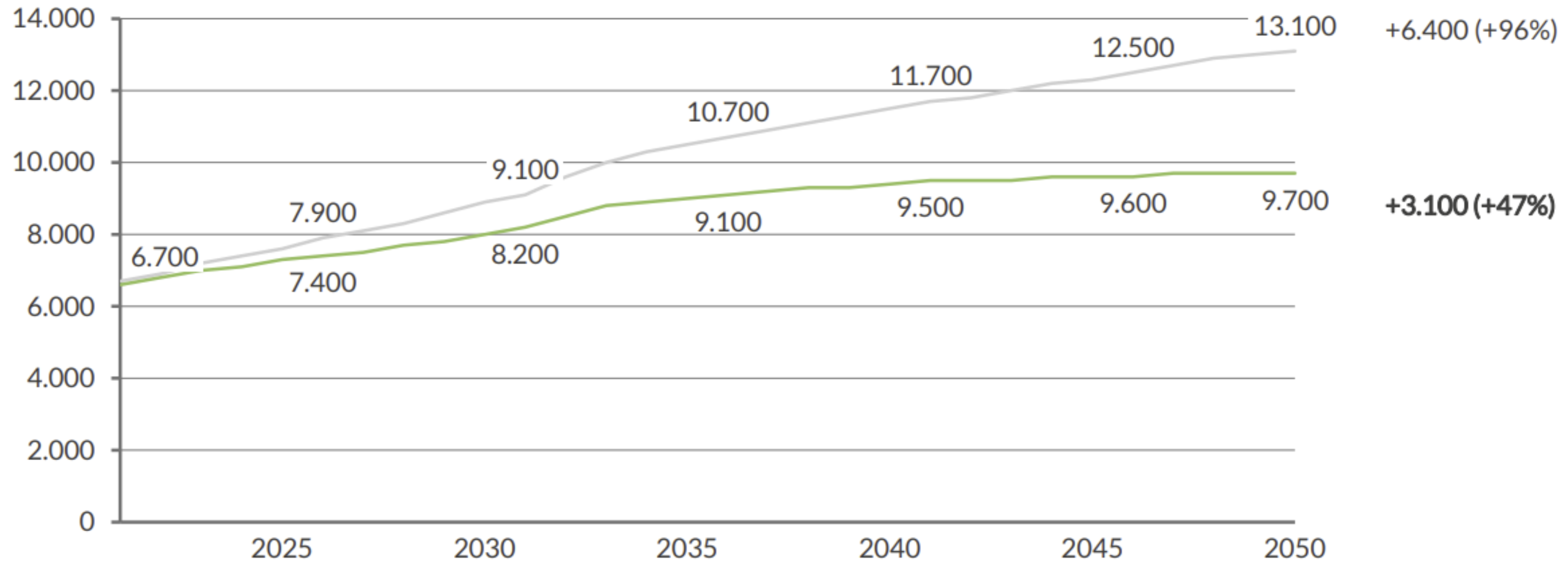
INTRAMURAAL = WLZ

Woonvormen voor wonen met zorg – 2019

Ontwikkeling gebruikers verpleging en verzorging vanuit de Wlz^{1,2}
[2020-2050, provincie Friesland]

— Ter referentie: demografie ①

— Scenario: Landelijke afname ouderenzorg ① ②

Een provinciale visie

1 VISIE

In Friesland bouwen we aan een samenleving waarin iedereen – ook met een zorgvraag – zelfstandig kan wonen, samen leeft in zorgzame gemeenschappen en volop kan meedoen

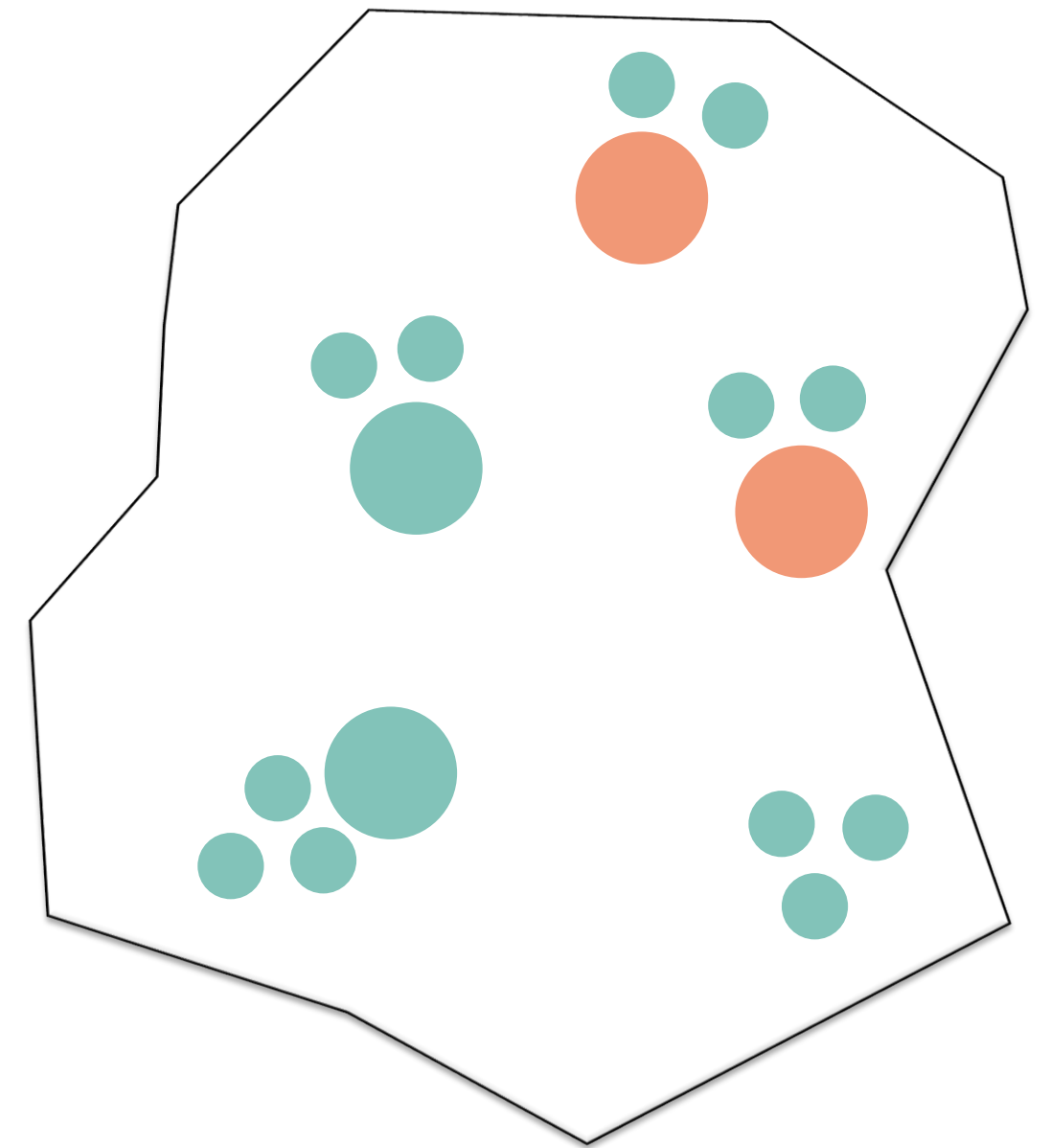

3 AMBITIES

We investeren in **een sterke sociale basis**: we streven naar een veerkrachtige en inclusieve samenleving waarin mensen samen leven in zorgzame gemeenschappen.

We bouwen aan **meer passende woningen en een woonomgeving** waar mensen prettig, zelfstandig thuis kunnen wonen.

We werken samen aan **toegankelijke en houdbare zorg en ondersteuning**, zo dichtbij mogelijk.

**GELUKKIG ZIJN ER VOLDOENDE
KANSEN OM TE BENUTTEN!**

KANS 1:

DE TOEKOMSTIGE OUDERE WIL
ZELFSTANDIG WONEN EN NEEMT
MEER EIGEN REGIE

- Ouderen willen echt zelfstandig blijven wonen. De behoefte en autonomie van ouderen neemt toe.
- Voor toekomstige ouderen is eigen regie nóg belangrijker.
- Steeds meer mensen zoeken naar creatieve oplossingen waar ontmoeting centraal staat.

HET POLDERHOFJE – ANNA PAULOWNA

KANS 2:

DE ZORG LAAT ZIEN DAT HET
MOGELIJK IS OM LANGER OF WEER
ZELFSTANDIG TE WONEN

- Anders kijken naar zorg heeft zich de afgelopen jaren dus ook al bewezen.
- Zorgorganisaties ontwikkelen speciale programma's, meer gericht op herstel
- Meer vormen van tijdelijke zorg mogelijk.

Henk Maassen 21 december 2023 9 minuten leestijd

ouderen

Ouderen willen het 'zelluf' doen

(en dat kunnen ze ook!)

1 reactie

illustraties Tamar Smit

De ouderenzorg moet anders. Een van de steekwoorden daarbij is 'reablement': leer ouderen met intensieve training weer grotendeels voor zichzelf te zorgen. Het kan en ze worden er gelukkiger door, weten ouderengeneeskundige Rudi Westendorp en zorgorganisatie Mijzo.

KANS 3:

ER ZIT HEEL VEEL POTENTIEEL IN
ONZE MIENSKIP

- Het mantelzorgpotentieel van de toekomst zijn niet alleen de kinderen van een oudere. Uit onderzoek blijkt dat onze mienskip meer hulp aan naasten wil bieden.
- Ook ouderen bieden zelf steeds meer hulp aan naasten, ook omdat zij langer vitaal zijn.
- Mienskip zit in onze genen.
- Maar ook jongeren willen betrokken worden!
- Humanitas Deventer speelt daar bijv. goed op in.

KANS 4:

MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES
FACILITEREN MET HUN VASTGOED
HET LANGER THUIS WONEN.

Inwoners van dorpen en steden slaan de handen
ineen, soms ook met maatschappelijke partijen,
om fijne ontmoetingsplekken te realiseren.

VAN ZORG

NAAR GEWOON LEVEN

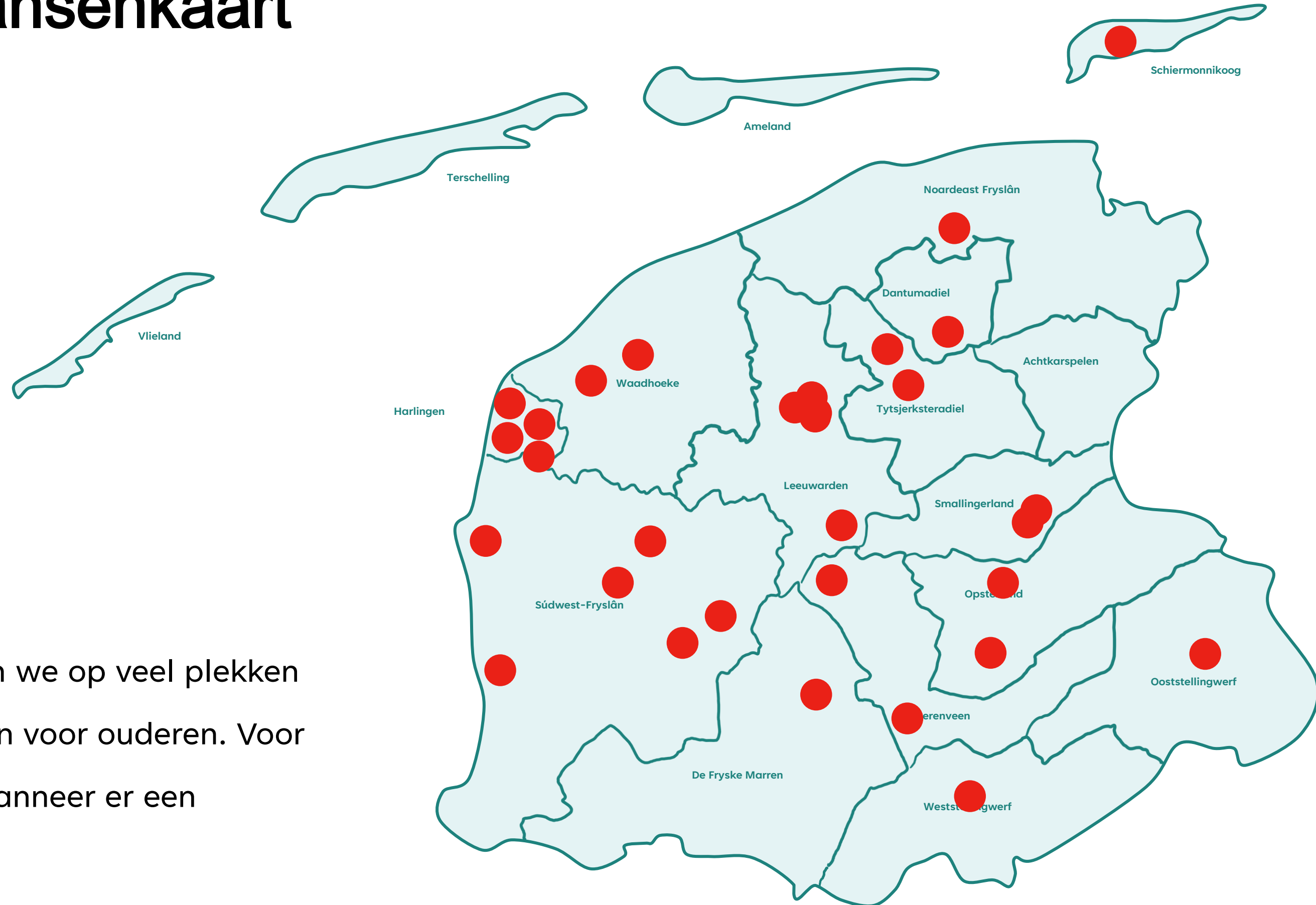
**WE WERKEN STEEDS MEER SAMEN AAN
EEN ZORGZAME BUURT**

- **Samenwerking van partijen**
- **Zoveel mogelijk samen met inwoners.**
- **Dorpsondersteuners helpen in de samenwerking tussen de inwoners, het netwerk en partijen.**
- **Er zijn steeds meer zorgzame woonvormen, zoals knarrenhofjes.**

Friese Kansenskaart

In Friesland bouwen we op veel plekken nieuwe woonvormen voor ouderen. Voor vitale ouderen of wanneer er een zorgvraag is.

VOORBEELDEN

VOORBEELD 1:

HART VAN VATHORST

- **Verrassende combinatie van partijen: 2**
Zorginstellingen, kinderopvang, kerk en restaurant onder één dak.
- Een levende gemeenschap in de wijk waar ontmoeting centraal staat.
- Veel verschillende woningtypes: van appartementen met zorg nabij tot kleinschalige woongroepen.
- Een ontwerp dat ontmoeting als vanzelf faciliteert.

VOORBEELDEN

VOORBEELD 2:

DE GOLFSLAG (EMMELOORD)

- In eigendom van investeerder
- Oude serviceflat met 106 appartementen.
- Op de begane grond zijn 38 appartementen voor ouderen gerealiseerd – ZONL levert hier zorg (intramuraal).
- Verdiepingen: 68 appartementen in de huursector – waarvan 24 VPT.
- Vitale inwoners helpen ouderen.
- Buurthuis voor reuring, ontmoeting en verbinding.
- Community builder speelt belangrijke rol!

VOORBEELDEN

VOORBEELD 3:

DE WULVERHORST (OUDEWATER)

- Wonen met zorg – appartementen
- Wonen met zorg – kleinschalig wonen
- Zelfstandige appartementen (aanleunwoningen)
- Tijdelijk verblijf

Bijzonder: ontmoeting voor het gehele dorp. Beroemde aanschuif-diners.

Het touw-team: is een team van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties die graag mensen helpen. De wulverhorst heeft een zeer belangrijke rol.

Laat je inspireren..

**Om vervolgens je eigen
voorbeelden te creëren!**

JAN SMELIK

Zorgzame Buurten

Zorgzame buurten

SFO ✦ 14 oktober 2025

Jan Smelik
65 jaar
Gehuwd, 4 kinderen
jan.smelik@nlzve.nl

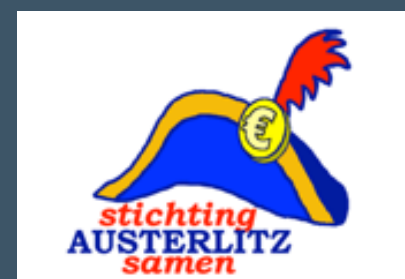
Erasmus-
Universiteit

Adviseur, partner (*DGA*)

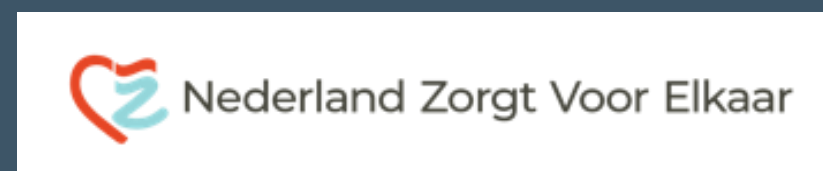
Initiatiefnemer, ex-voorzitter (*vrijwilliger*)

Voorzitter
(*vrijwilliger*)

Penningmeester
(*vrijwilliger*)

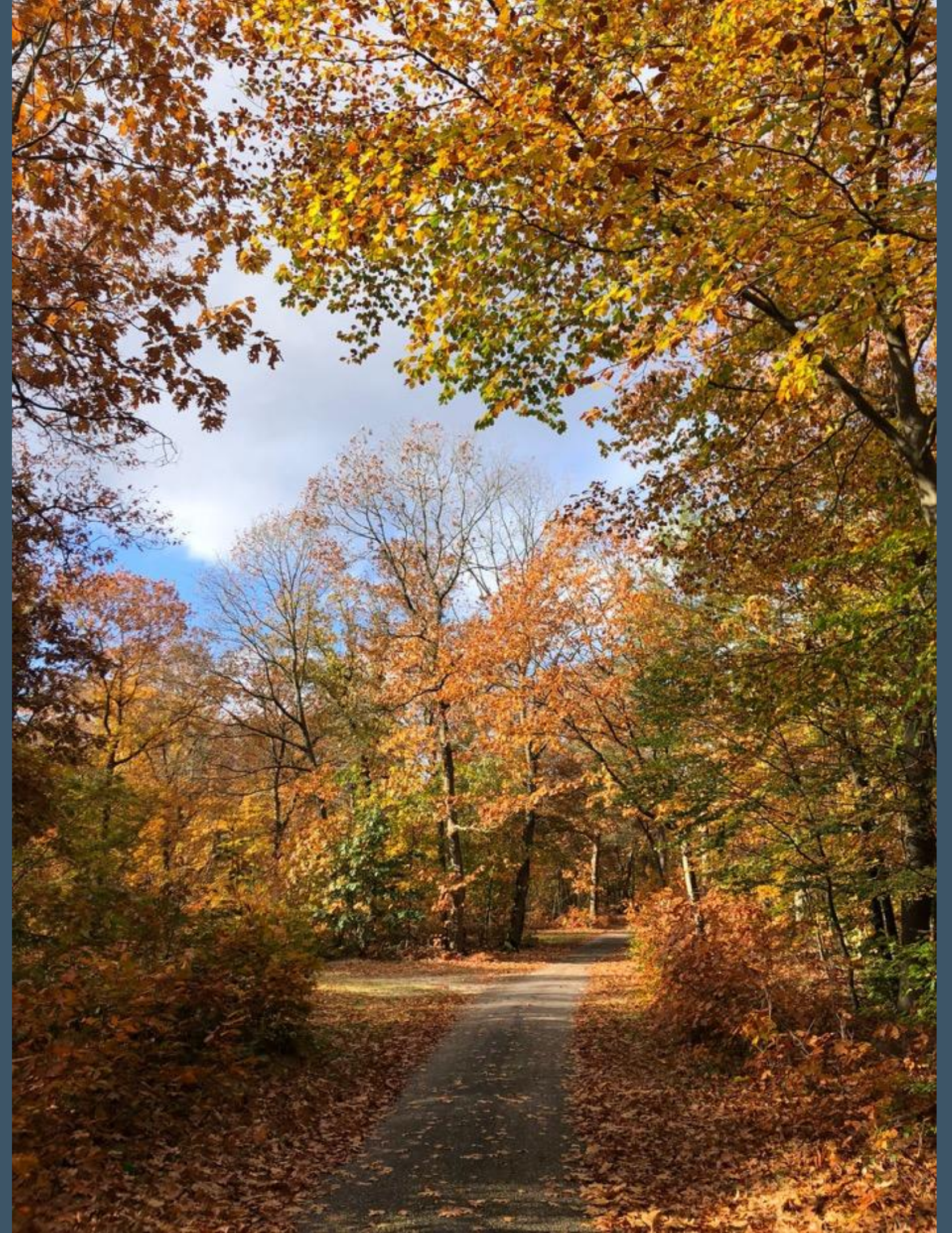
Initiatiefnemer, algemeen coördinator
(*div. subsidies o.a. Ministerie van VWS*)

Lid Kwaliteitsraad (*bezoldigde aanstelling*)

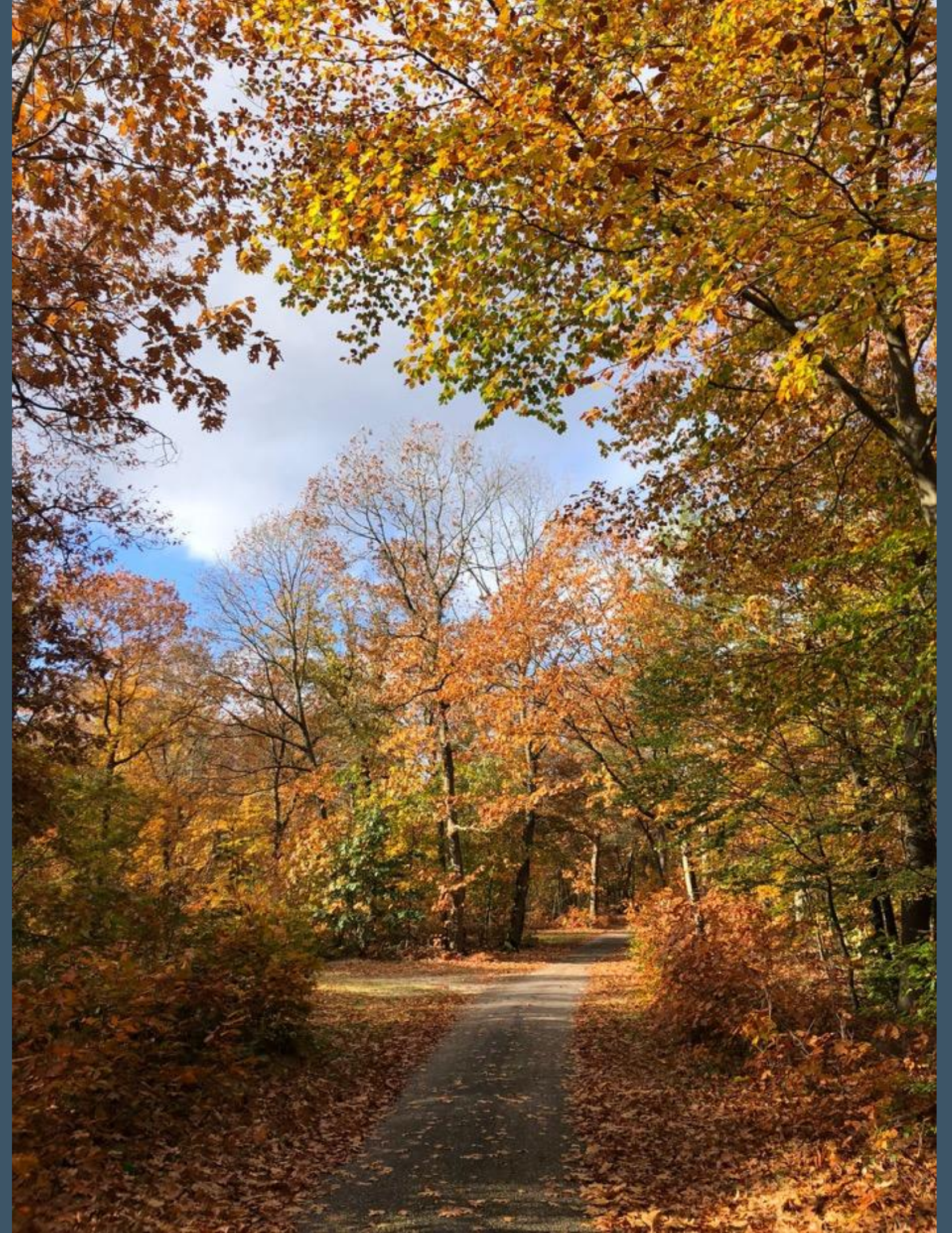
Wat ga ik jullie meegeven?

- Zorgzaam dorp Austerlitz
- Zorgzame gemeenschappen
- Maatschappelijke transitie
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg
- Wat kun je zelf doen?

Wat ga ik jullie meegeven?

- Zorgzaam dorp Austerlitz
- Zorgzame gemeenschappen
- Maatschappelijke transitie
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg
- Wat kun je zelf doen?

Austerlitz, december 2012

donderdag 20 december 2012

UTRECHT-OOST

Dorp regelt zelf de zorg

Inwoners Austerlitz richten een coöperatie op

AUSTERLITZ • Het dorp Austerlitz heeft een eigen zorgcoöperatie: Austerlitz Zorgt. De coöperatie moet zorgen dat de inwoners langer in hun dorp kunnen blijven wonen door zorg en welzijnsvoorzieningen in het dorp te organiseren. Het is de eerste kleinschalige zorgcoöperatie in Midden-Nederland.

TON MELGERS

De coöperatie wil klein beginnen en gaat eerst aan de slag met de grootste behoeften van de Austerlitzers: vervoer voor mensen die dat niet op eigen kracht kunnen, een zorgcoördinator, dagbesteding voor ouderen en dorpsondersteunen. De eerste twee zijn geregeld en aan de komst van de andere twee wordt gewerkt.

Deze behoeften komen uit een enquête die afgelopen maand in Austerlitz huis aan huis werd verspreid

en een respons van 42 procent opleverde. De resultaten sterken het bestuur in zijn ideeën: er is veel behoefte aan zorg- en welzijnsvoorzieningen in het dorp.

Ook de gemeente Zeist, waartoe Austerlitz behoort, staat achter de plannen. Wethouder Bodes de Vries is erg enthousiast over het initiatief. „Het past uitstekend binnen de Brede Sociale visie die de gemeenteraad deze zomer heeft vastgesteld.

Het gaat om maatwerk, het gaat om het mobiliseren van eigen kracht en legt de regie bij de bevolking zelf,” zei hij vrijdag in het Dorpshuis tijdens de informatiebijeenkomst.

Het vangnet dat de gemeente op sociaal gebied heeft, komt pas in beeld als Austerlitz het zelf niet kan oplossen. Als het aan De Vries ligt, krijgt Austerlitz Zorgt komend jaar een subsidie van zo'n 30.000 euro. „Het College van b en w neemt daarover in januari een besluit. Eind 2013 vindt een evaluatie plaats.”

LOVEND

De Vries was lovend over het bestuur waarin veel kennis vertegenwoordigd is. Zo zijn er deskundigen op het gebied van geneeskunde, marketing, vormgeving, organisatie

en bedrijfskunde aanwezig en is er financiële en politieke kennis.

Voorzitter van het nieuwe bestuur van de kersverse coöperatie Jan Snijders: „We hebben gekozen voor een coöperatie omdat we het solidariteitsbeginsel heel belangrijk vinden. Daardoor is er een grote betrokkenheid van de leden. En we wilden ons onderscheiden. Er zijn al zo veel verenigingen in ons dorp. Dit is de eerste coöperatie in het dorp.”

Ieder volwassen lid betaalt 24 euro voor 2013. Begin volgend jaar gaat de coöperatie een uitgebreide ledenwerfactie in het dorp houden. Na de oprichtingsvergadering stond de teller al op 62 leden. Het coöperatiebestuur wil na een half jaar minimaal 150 leden hebben. Austerlitz telt ruim 1500 inwoners.

Alle inwoners kunnen
in het dorp terecht
voor zorg- en
welzijnsvoorzieningen.

Dankzij de voorzieningen
weet iedereen zich heel
lang te redden. En kan
heel lang in het dorp
blijven wonen.

Onze droom ...

Die voorzieningen
worden georganiseerd
door en in het dorp.

De visie erachter...

- Waardig leven is een collectieve verantwoordelijkheid
- Er is plek voor iedereen in de gemeenschap
- It takes a village to.....

Breed draagvlak

- **1.900** inwoners
 - Gemiddeld inkomen 30.000 euro, geen villawijk!
- **1.600** volwassenen
- **520** hiervan zijn lid van Austerlitz Zorgt
 - Contributie 27,50 euro per jaar
- **400** 65-plussers
- **112** vrijwilligers

Dorpsteam

- 2 Dorpsondersteuners
- Zorgcoördinator / wijkverpleegkundige

De Dorpsondersteuner

- Lost vragen samen met de bewoner op
- Ondersteunt mantelzorgers
- Verzorgt indicatiestellingen Wmo
- Koppelt vragen aan oplossingen
- Bezoekt regelmatig 70+ inwoners
- Zet vrijwilligers in
- Regelt huishoudelijke hulp en thuiszorg via zorgcoördinator / wijkverpleegkundige

De dorpsondersteuner

Verbindende schakel
van de gemeenschap

Activiteiten

- Austerlitz Belt
- Austerlitz Beweegt
- Austerlitz Bezorgt
- Austerlitz Eet
- Austerlitz Klust
- Austerlitz Mediteert
- Austerlitz Online
- Austerlitz Op Stap
- Austerlitz Rijdt
- Austerlitz Past Op
- Austerlitz Tuiniert
- Austerlitz Verbindt
- Ommetje Austerlitz
- Austerlitz Reanimeert
- Dementievriendelijk dorp
- Austerlitz Mediteert
- Koffie & Koters

Wmo

Gemeente **Zeist**

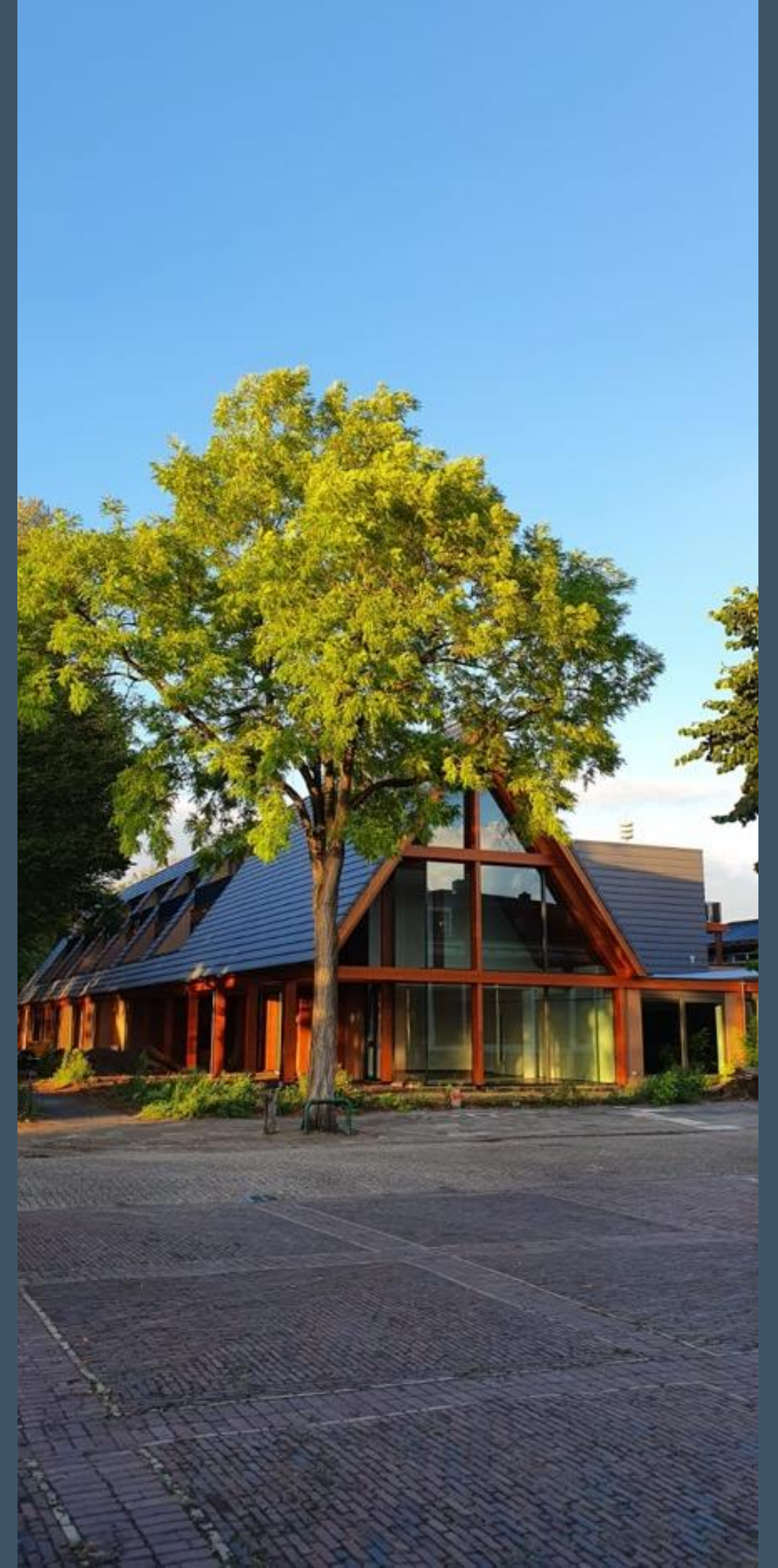
 Zoeken

Voor inwoners van Austerlitz

Als u in Austerlitz woont, kunt u met vragen over ondersteuning (Wmo) terecht bij het [telefonisch spreekuur van Austerlitz Zorgt](#) .

Hart van Austerlitz

- 25 zorgwoningen + 15 starterswoningen
- Geïntegreerd ontwerp: nieuwe school/peuterspeelzaal, dorpshuis en zorgwoningen
- ‘Mehrgenerationenhaus’
- Multifunctionele ontmoetingsruimte
- Toewijzing: voorrang voor mensen met zorgbehoefte en inwoners van Austerlitz
- Austerlitz Zorgt levert de zorg, in samenwerking met zorginstelling
- Opgeleverd september 2020

Hart van Austerlitz

- Ouderenwoningen:
17 sociale huurwoningen + 8 middenhuur
- Middenhuur in eigen beheer
- Financiering: hypotheek Triodos Bank
+ achtergestelde leningen van inwoners
- Toewijzing op dezelfde manier
geregeld als de sociale huurwoningen

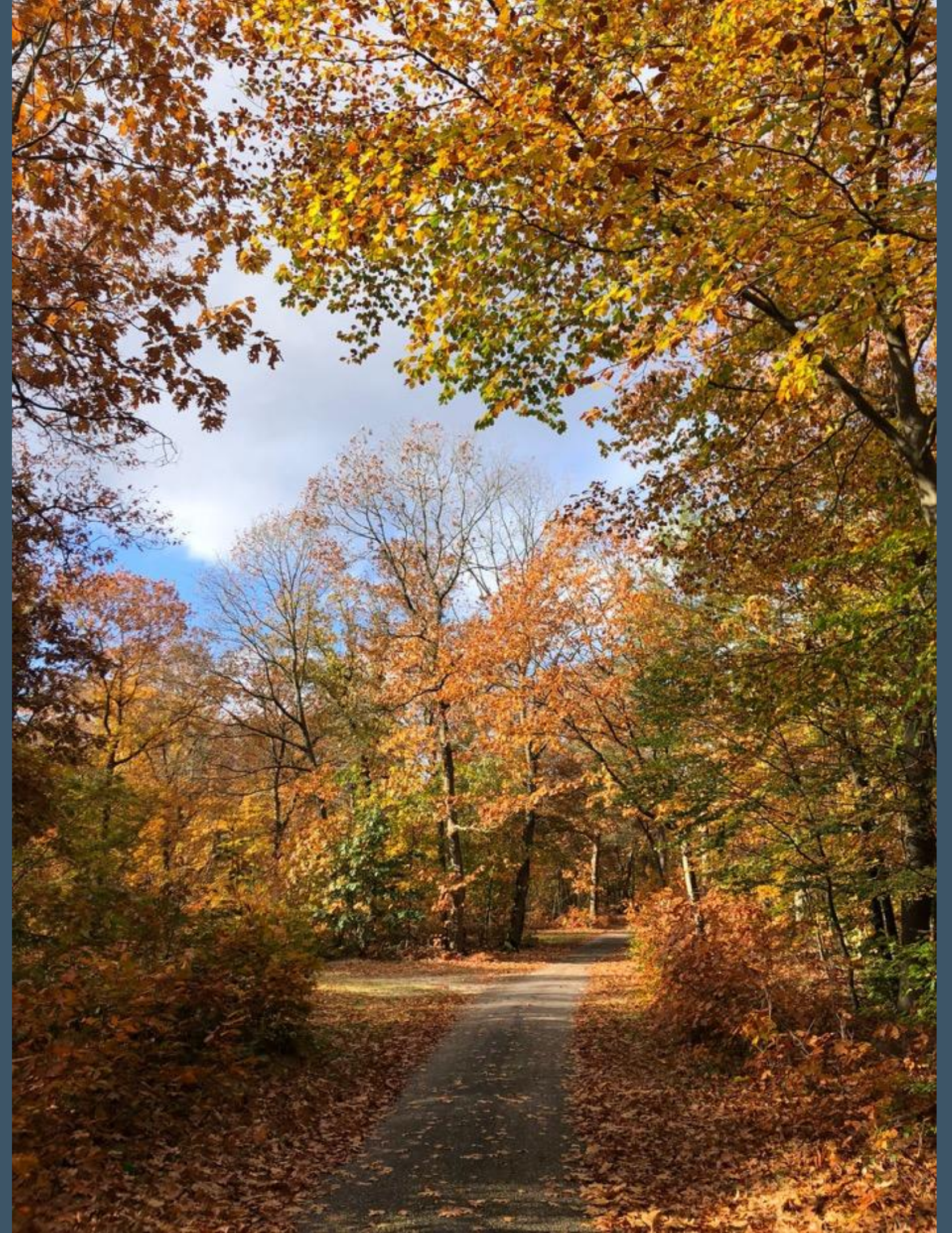

Austerlitz Zorgt: opbrengsten

- Vergroting sociale cohesie
- Minder eenzaamheid
- Inclusief dorp
- Inwoners zeer tevreden met zorg- en welzijnsvoorzieningen
- Minder sociale problematiek op spreekuur huisarts
- Lagere kosten voor gemeente
 - Wmo uitvoeringskosten
 - Wmo maatwerkvoorzieningen
 - Welzijnswerk
- Lagere kosten voor de langdurige zorg
 - Minder opnamen in verpleeghuis
- Totale jaarlijkse besparing ordegröte € 500.000 = € 275 per inwoner

Wat ga ik jullie meegeven?

- Zorgzaam dorp Austerlitz
- **Zorgzame gemeenschappen**
- Maatschappelijke transitie
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg
- Wat kun je zelf doen?

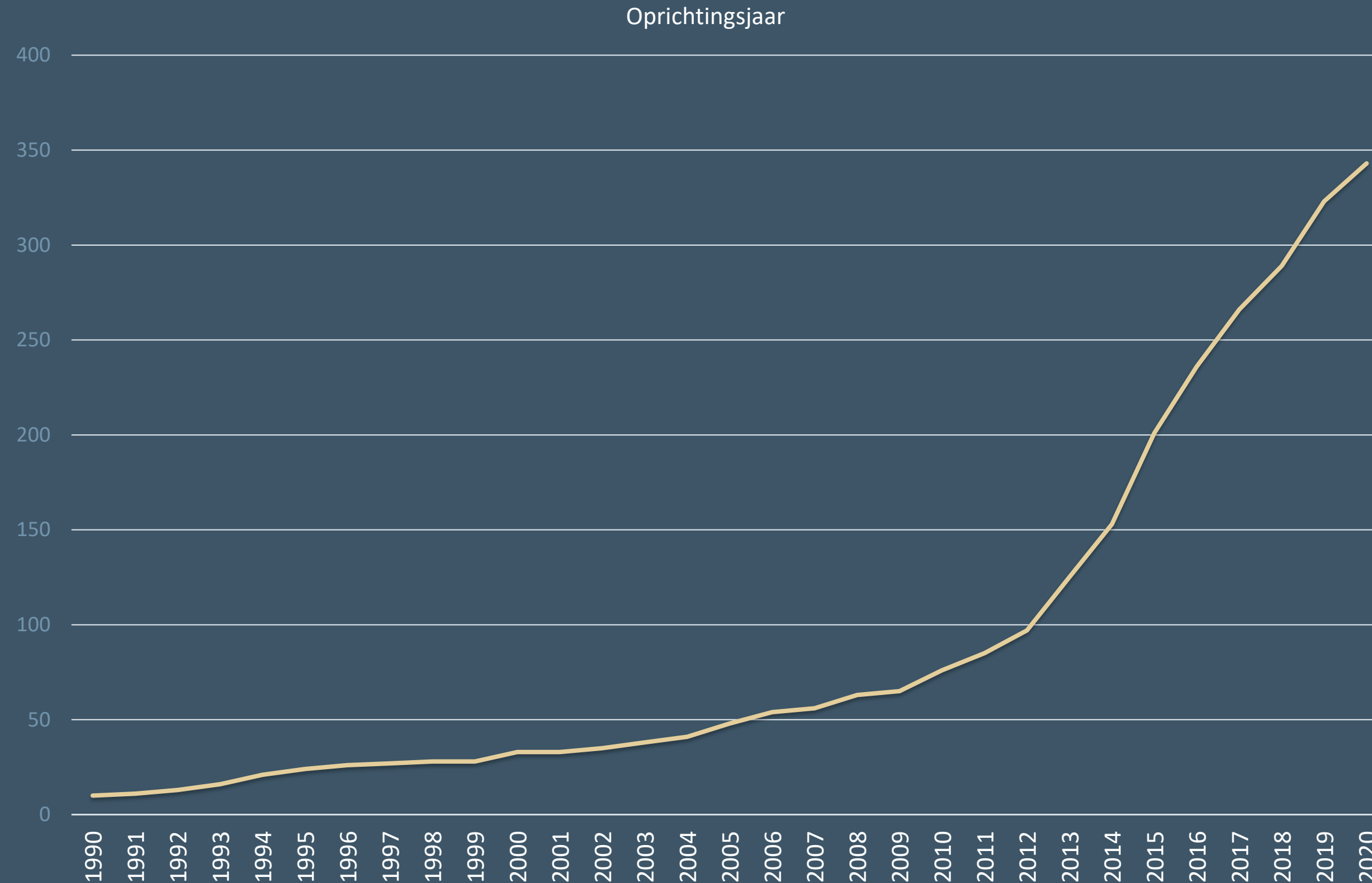

Zorgzame gemeenschappen

- Collectieven van bewoners
- Gericht op eigen leefomgeving
- Streven naar vitale wijk/dorp
- Streven naar inclusieve samenleving
 - gericht op mensen die ondersteuning nodig hebben, maar ook op mantelzorgers, actieve en solidaire bewoners
- Sociale samenhang, ontschotting, zelforganisatie, eigen regie
- Uitingsvormen zeer divers

*De essentie van **modern nabuurschap**, gebaseerd op **gemeenschapskracht***

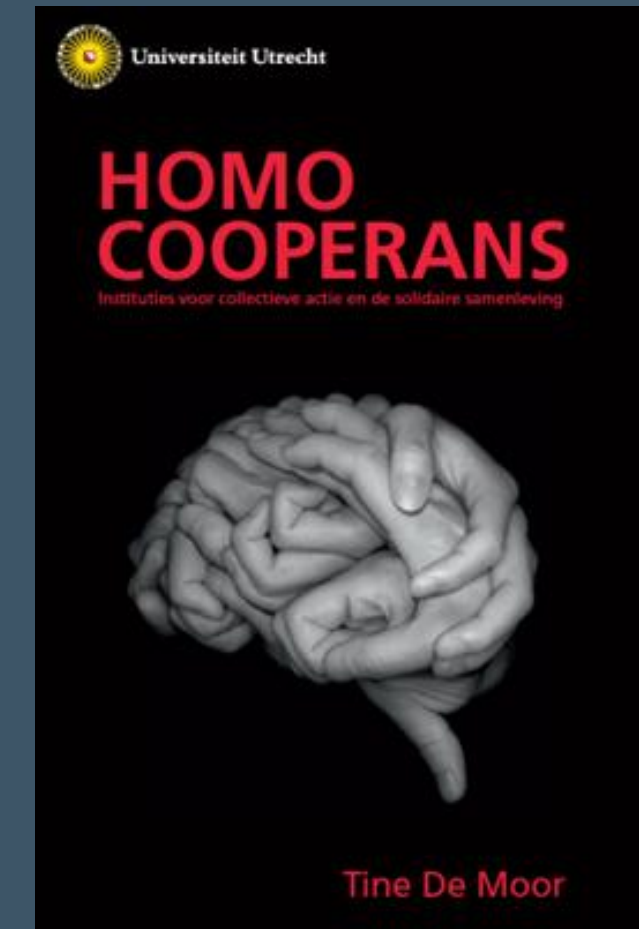

2025: meer dan 2.000 initiatieven

16% hiervan houdt zich ook bezig met wonen

Burgerinitiatief is van alle tijden

- **Middeleeuwen:**
- Gilden, gemeenschappelijk landgebruik (meenten)
- **Eind 19de eeuw:**
 - Boerencoöperaties (FrieslandCampina)
 - Onderlinge verzekeringen (Achmea)
 - Banken (Rabobank)
- **Begin 21ste eeuw:** bewonersinitiatieven
 - Energiecollectieven
 - Broodfondsen
 - Zorgcoöperaties
 - Voorzorgcirkels

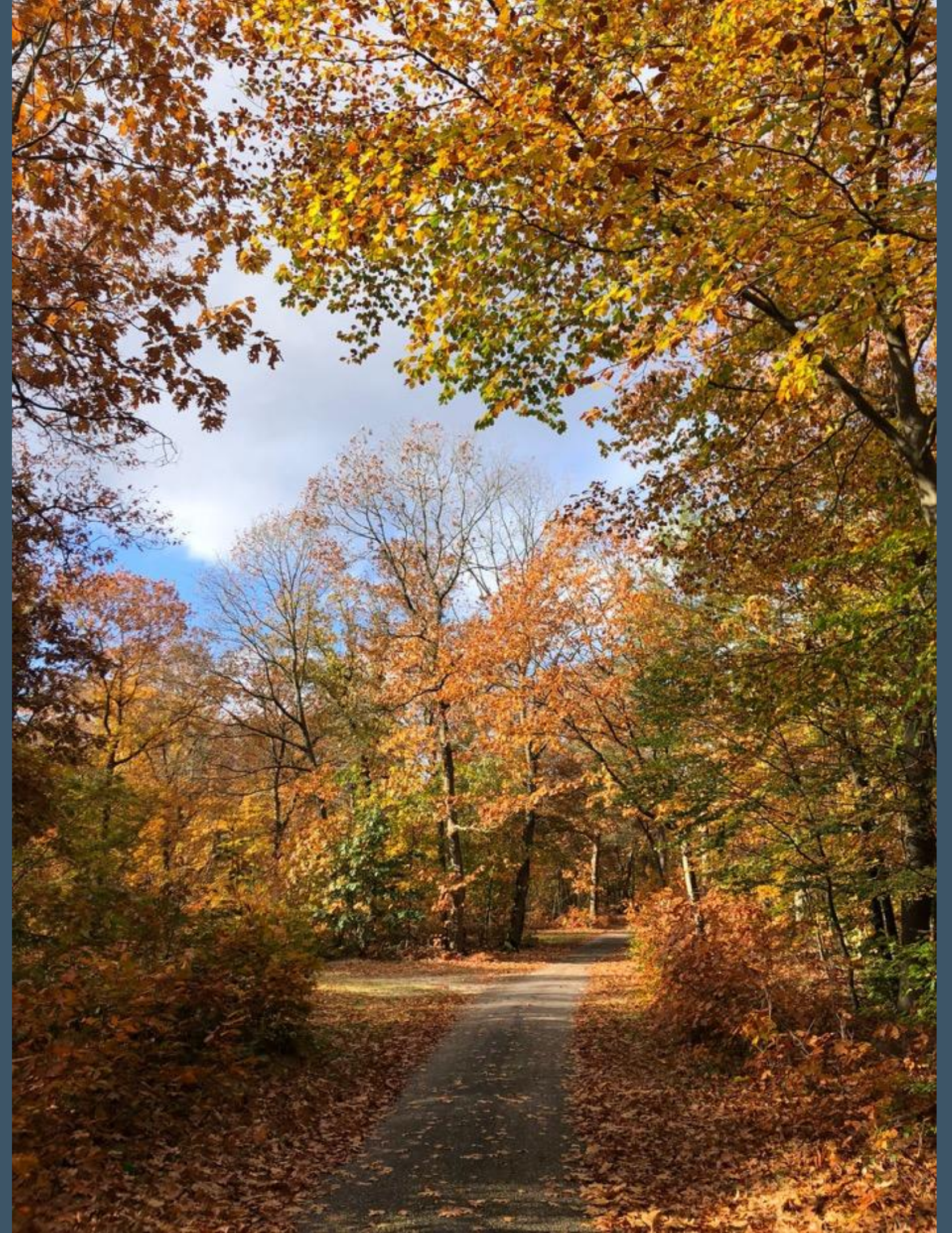

Burgerinitiatief is van alle tijden

- 1 op de 3 Nederlanders zet zich in voor zijn/haar wijk of dorp
- Samen 1 miljoen uur per dag
- Economische waarde vrijwilligerswerk: 24 miljard
- 10.000+ burgercollectieven
- Meer dan 2.000 zorgzame gemeenschappen

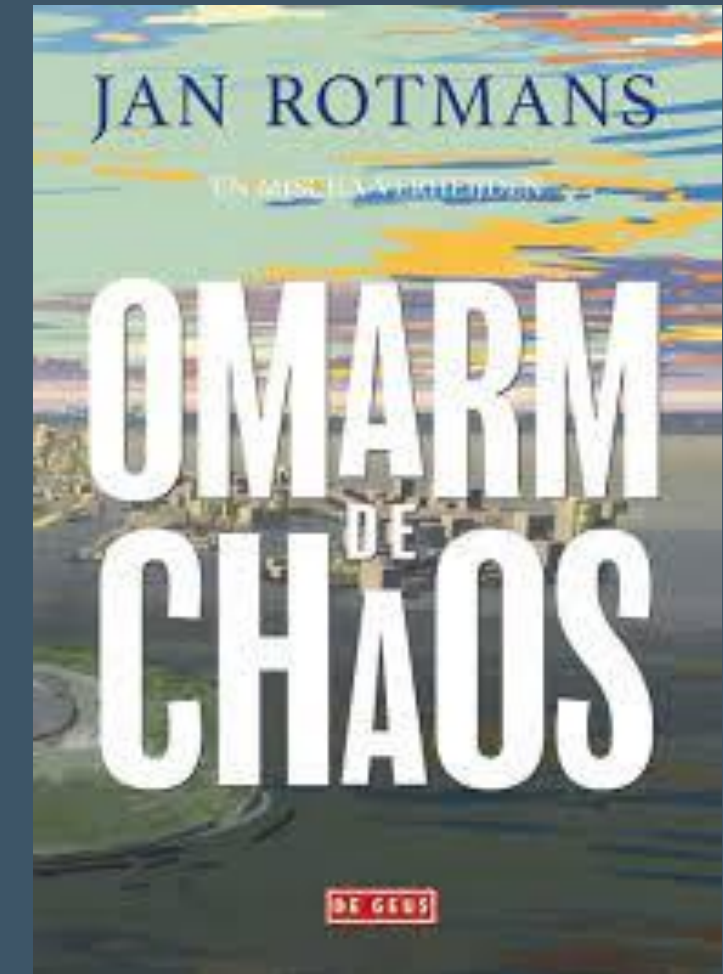
Wat ga ik jullie meegeven?

- Zorgzaam dorp Austerlitz
- Zorgzame gemeenschappen
- **Maatschappelijke transitie**
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg
- Voorzorgcirkels

Omarm de chaos!

- Geen tijdperk van verandering, maar een verandering van tijdperk
 - Cruciaal kantelmoment in de geschiedenis van de mensheid
- Oude systemen werken niet meer
 - Systeem heeft lang goed gewerkt, maar komt piepend en krakend tot stilstand
 - Systemen zijn belangrijker geworden dan mensen
- Nieuw waardenstelsel
 - Op basis van vertrouwen
 - Samenwerking
 - De mens centraal
- Persoonlijke transitie nodig
 - Niet het systeem de schuld geven: wij zijn het systeem

LUISTERTIP!

De podcast
over inspirerende
oplossingen uit de
samenleving voor
grote maatschappelijke
vraagstukken.

Volg in de Apple
Podcast App

Volg in de Spotify
Podcast App

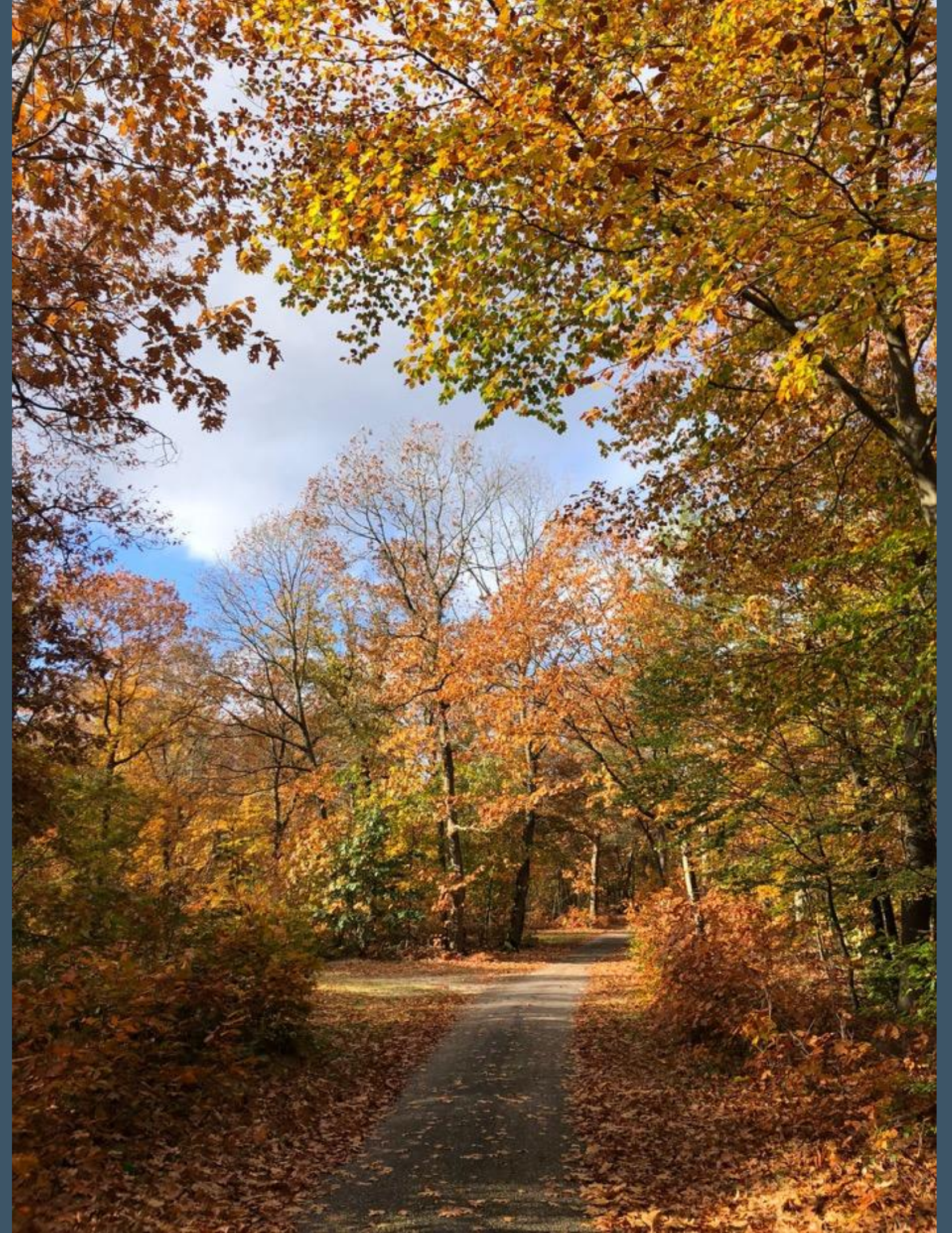
Volg de podcast
'van Zorg naar Gewoon
Leven' in je favoriete
podcast app!

Of ga naar www.vanzorgnaargewoonleven.nl/podcast

Wat ga ik jullie meegeven?

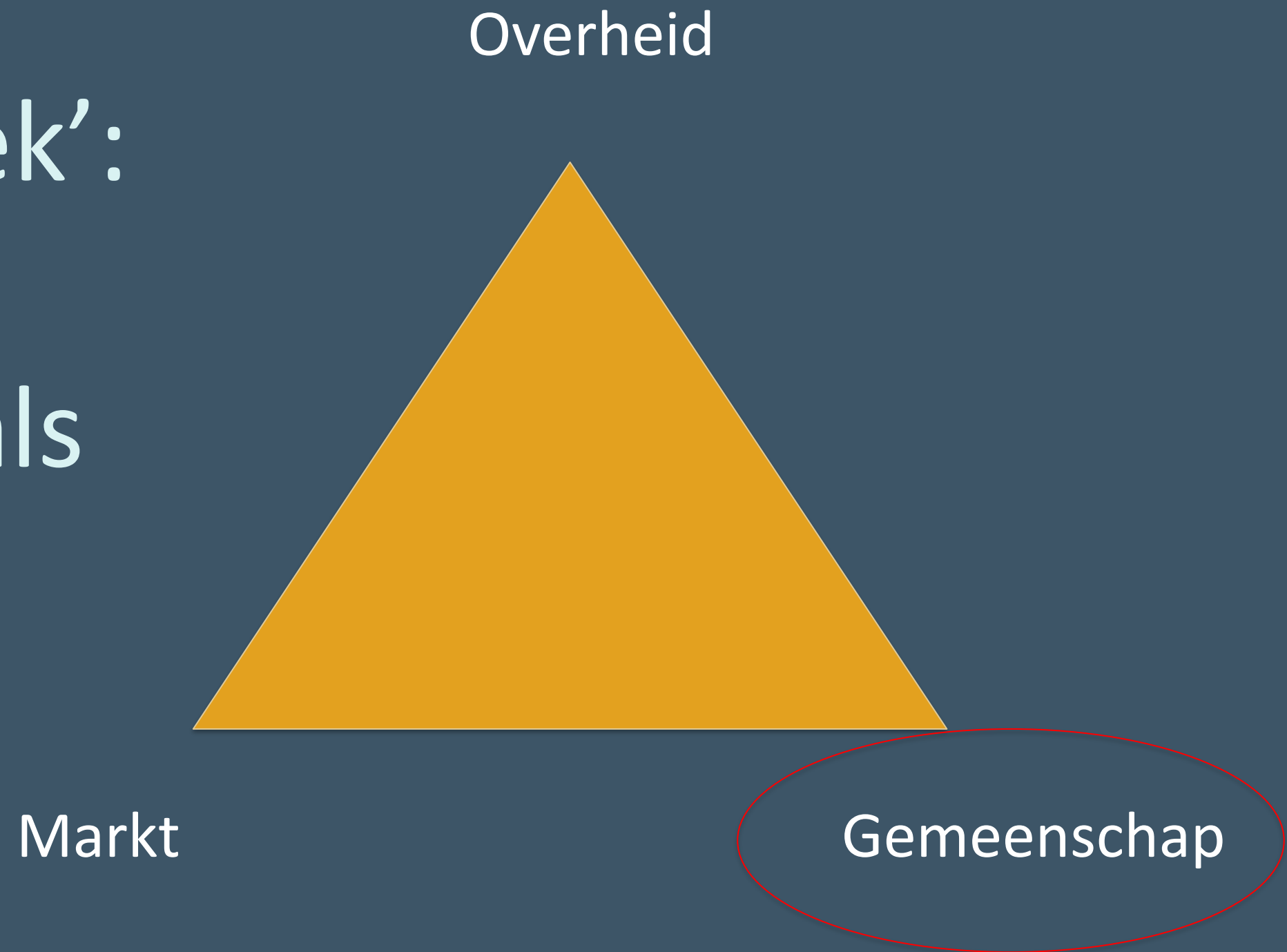
- Zorgzaam dorp Austerlitz
- Zorgzame gemeenschappen
- Maatschappelijke transitie
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg
- Wat kun je zelf doen?

Patersysteem	Egosysteem	Ecosysteem
Verzorgingsstaat	Participatiesamenleving	We-doen-het-samenleving
Ziekte en zorg	Ziekte en zorg	Gezondheid en gedrag
Overheid is dominant	Markt is dominant	Leefwereld is dominant
Top-down	Concurrentie	Community-up
Bevoogdende overheid	Marktwerving	Samenwerking
Betalen voor zorgvoorzieningen	Betalen voor zorgprestaties	Betalen voor gezondheidswinst
Verkokerd	Verkokerd	Integraal
Publiek	Privaat	Gemengd
Rechtmatigheid	Efficiency	Maatschappelijk rendement

Herstel van
'de gouden driehoek':
ruimte voor
gemeenschappen als
uitgangspunt voor
beleid

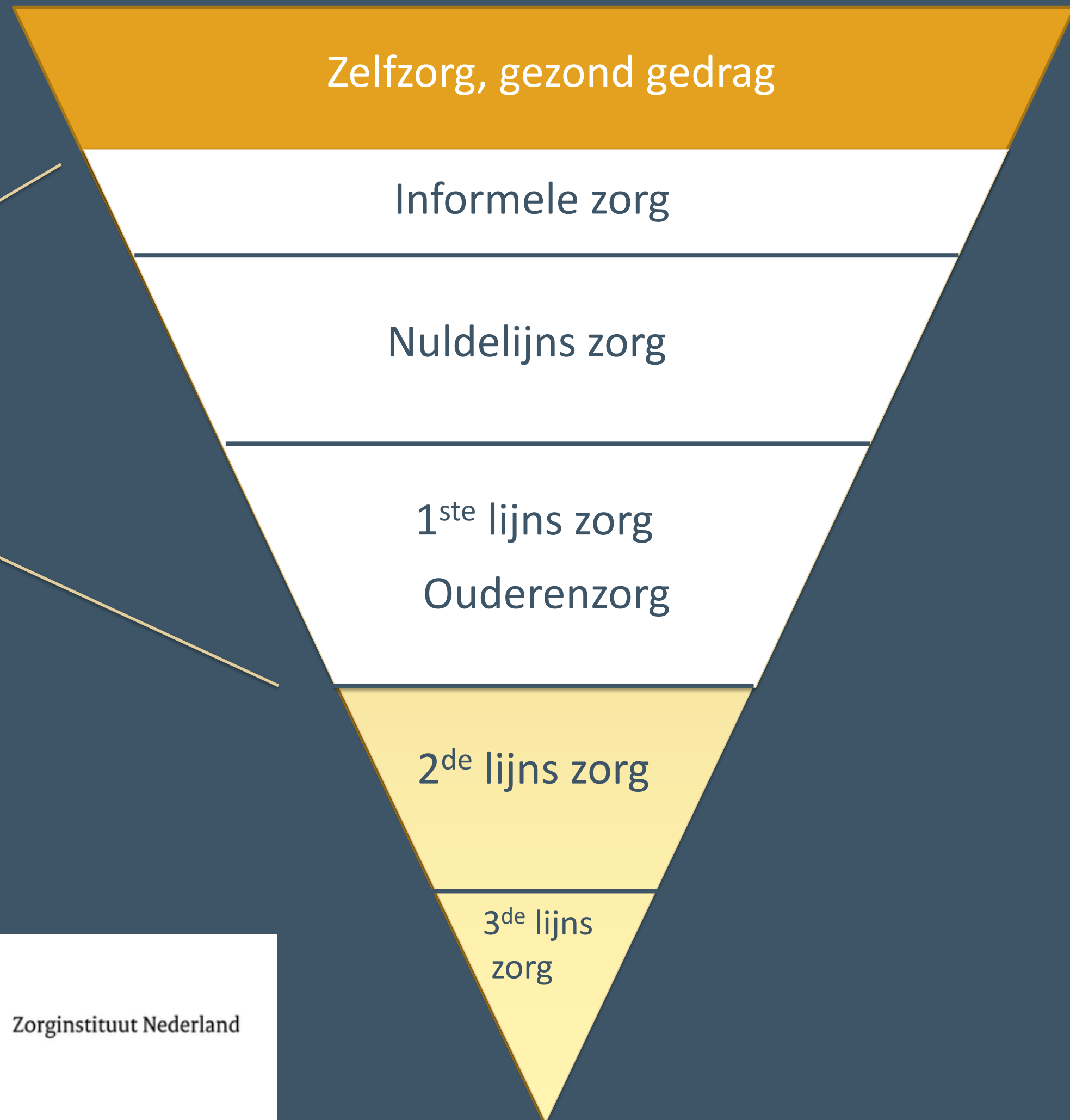

Transitie: hoe dan?

Basiszorg,
op wijkniveau

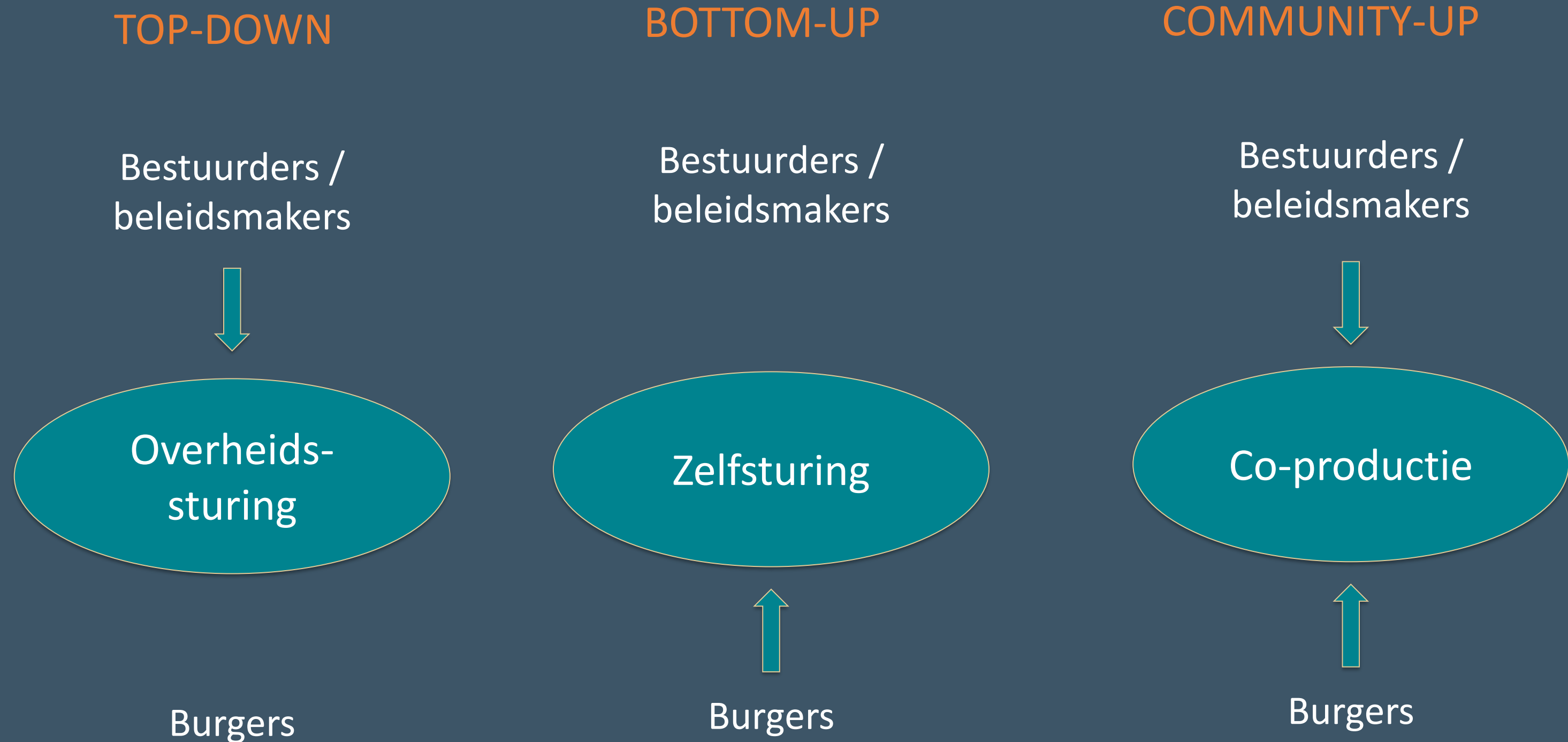
Integrale
gemeenschapszorg

Randvoorwaarden voor integrale gemeenschapszorg

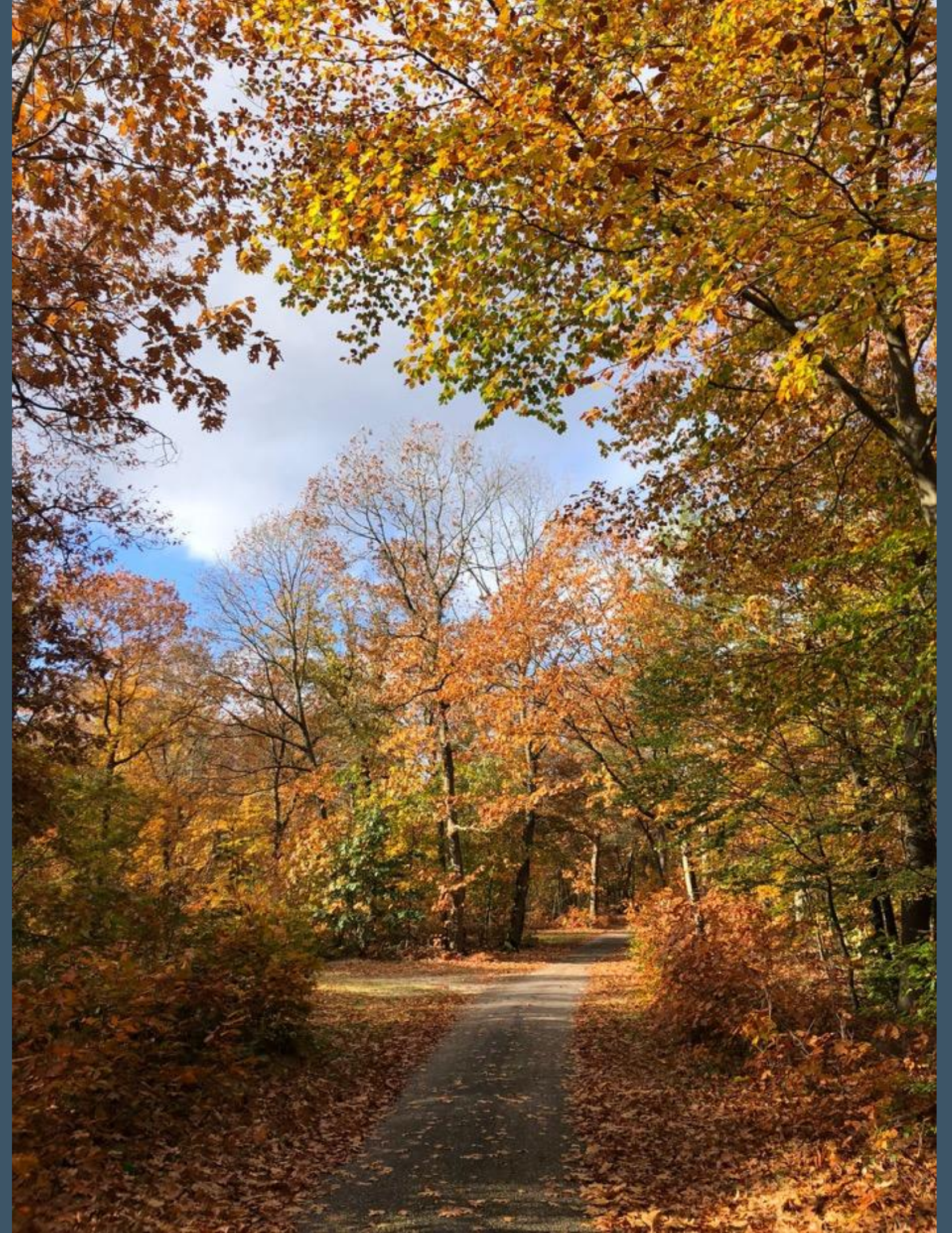
Anders denken	Anders doen	Anders verantwoorden
Niemand de baas	Community-up	Werken vanuit vertrouwen
Inwoners medeverantwoordelijk	Inwoner in de boardroom	Geen procesindicatoren
Niet <u>voor</u> maar <u>mét</u>	Investeer in onderlinge relaties	Waardeer ervaringskennis
Oplossing in de gemeenschap	Gedeelde visie	Loslaten van 'wie betaalt, bepaalt'
Organisatiebelang ondergeschikt	Gezamenlijke doelen	Meet het bereiken van gezamenlijke doelen
Voorkomen beter dan genezen	Evenwicht tussen rendement, legitimiteit en betrokkenheid	
Focus on what's strong	Integraal werken	
Mens centraal	Investeren in de gemeenschap	

Community-up werken

Wat ga ik jullie meegeven?

- Zorgzaam dorp Austerlitz
- Zorgzame gemeenschappen
- Maatschappelijke transitie
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg
- Wat kun je zelf doen?

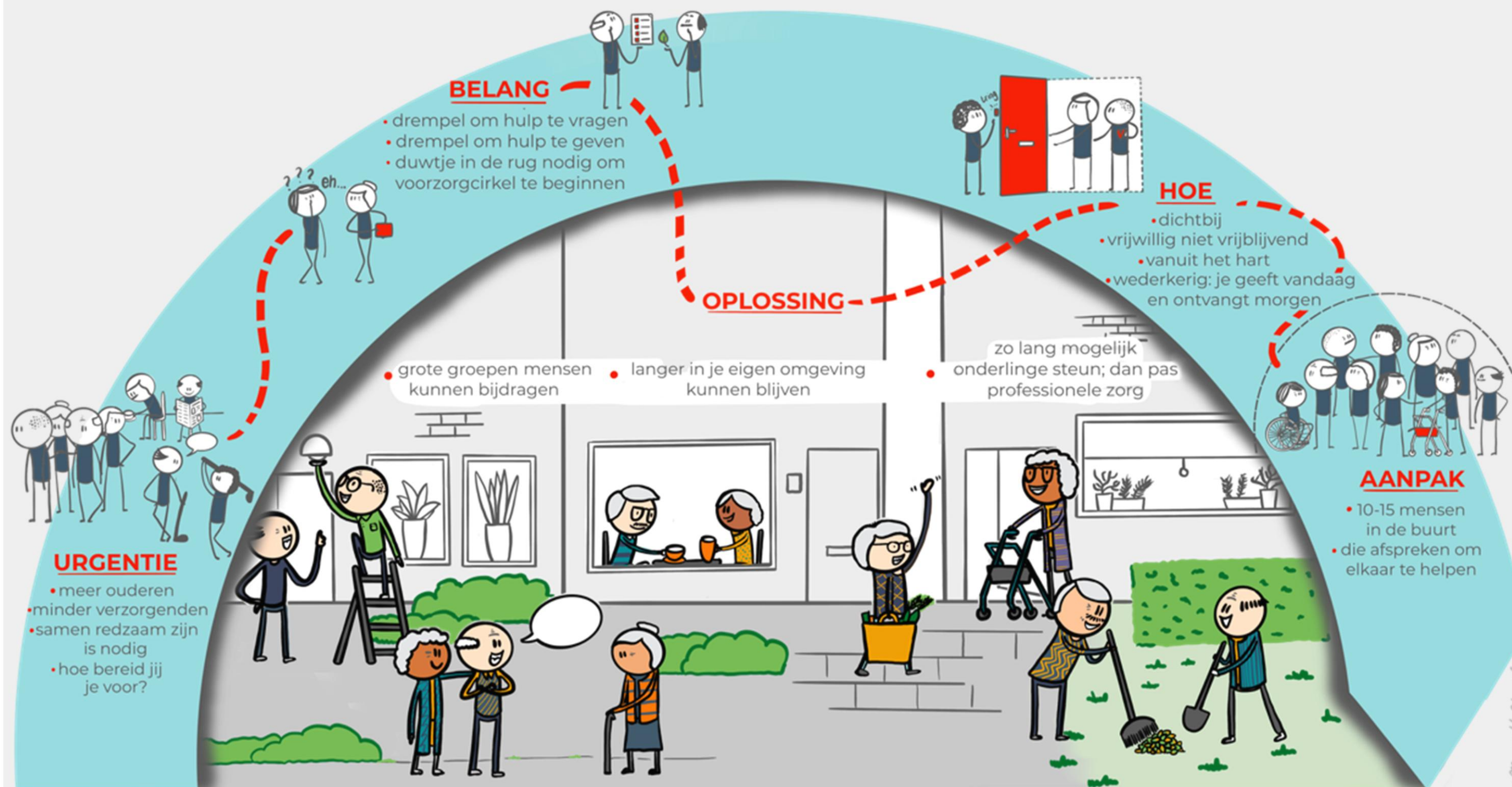

Verenig jezelf!

- De samenleving barst van de initiatieven!
- Zoek de samenwerking, zowel lokaal als regionaal
- Zoek elkaar op over de 'bloedgroepen' heen
- Begin in het klein (voorzorgcirkels), stapje voor stapje

Voorzorgcirkels

Zorgzaam, Voor Elkaar

Austerlitz, voorjaar 2018

Woonvormen carousel

Rispinge Zuidoostzorg

Gerda Pastoor en Thea Klokman

CPO constructies Mooithuis

Tom Tempelman

Parkflat Stadsfenne BV Sneek

Hidde Weerstra en Han Westerhof

Wengroep Blyn Anker - Bilgaard

Tineke Hemminga

BEDANKT VOOR UW KOMST!

www.sfobonden.nl
secretaris@sfobonden.nl

